

داریوش مهرجویی و همسرش شامگاه شبه به قتل رسیدند

پایانی تلخ برای فیلسوف سینما

فرهنگی

واژه‌ها در قالب گزاره‌های خبری مرسوم نمی‌گنجند. کلمات کج می‌خورند و کنار هم نظم نمی‌گیرند تا کابوس شبانه ۲۲ مهرماه را خیر کنند. «غیرقابل باور»، «تلخ»، «هولناک» و... پرترکزترین الفاظی است که بدون هیچ فعلی برای توصیف سرنوشت یکی از بهترین فیلمسازان تاریخ سینمای ایران به ذهن مخابره می‌شود. قتل داریوش مهرجویی یک آدم‌کشی معمولی نیست. عالی‌مقام سینمای ایران آنقدر آدم، روایت و اندیشه غنی به گنجینه فرهنگ و هنر و سینمای ایران افزوده که بیراهه نیست جرح و قتل او را جنایت علیه فرهنگ و سینما بدانیم. تأثیر اهمیت مهرجویی و نقشش در اعتلای سینمای ایران، توضیح واضحات است. اگر قرار باشد فهرستی از شاهکارهای سینمای ایران را روی کاغذ بیاوریم، چند اثر از این فیلمساز در این لیست قرار می‌گیرد. بی‌تردید «گاو» نه تنها از شاهکارهای سینمای ایران بلکه از شاهکارهای سینمای جهان است.

مگر می‌شود از اقتباس سینمایی از آثار ادبی نوشت و فصلی به مهرجویی و تسلطش بر ادبیات اختصاص نداد و به مهارتش در شناخت ظرفیت‌های دراماتیک در آثاری همچون «دایره مینا»، «پستیچی» و «درخت کلابی» اشاره نکرد؟ در نگاهی به آثاری که بازتاب‌دهنده شرایط اجتماعی و فرهنگی و اخلاقی ایران است، باز هم آثار مهرجویی همچون «جازه‌نشین‌ها»، «میهمان مامان» و «سنستوری» است که به عنوان نمونه‌های درخشان مورد استناد قرار می‌گیرد و تسلط او به زبان و بیان سینمایی تمجید می‌شود.

مگر می‌شود از فردیت بخشیدن به نقش زنان در سینمای ایران صحبت کرد و از سه‌گانه «سارا» و «پری» و «لیلا» شاهد مثال نیاورد؟ بررسی نگرش روشنفکری در سینمای ایران و دغدغه‌های آن و سخن گفتن از ماندگارترین شخصیت‌ها در تاریخ سینمای ایران بدون اشاره به «هامون» و دیگر ساخته‌های مهرجویی ناتمام است. نقش و تأثیر او بر هیچ‌کس پوشیده نیست و همین‌قدر کافی است که بگویم اگر مهرجویی سینمای ایران نبود، احتمالاً سینمای ما به این مرحله

نمی‌رسید یا دیرتر می‌رسید. از مهرجویی، توهین، تویبخ و استنطاق اپوزیسیون از اوست. در این ویدیو از کارگردان موج نوی سینمای ایران در نشست مربوط به نمایش فیلم «گاو» در یکی از دانشگاه‌های لوکزامبورگ بازخواست می‌شود که درباره مسائل سیاسی و حکومت موضع گیری کند و در ادامه، تأکید او بر محوریت فرهنگ و هنر در گفت‌وگو و پرهیز از ورود به مسائل سیاسی به مجادله می‌انجامد؛ جدالی کلامی که تا خروج مهرجویی از سالن نمایش با تقیقب و مؤاخذه او توسط شخصی دیگر در خیابان هم ادامه می‌یابد.

از سوءتفاهم یک اعتراض تا استنطاق در لوکزامبورگ

مهرجویی علاوه بر آثارش که متأثر از فضای اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اخلاقی روزگار بود، همواره نسبت به اتفاقات روز واکنشی اعتراضی داشت. فریادهای اعتراضی‌آمیز او در انتقاد به موضوعات اجتماعی روز ازجمله آلودگی هوا و قصور پزشکی در جریان مرگ عباس کیارستمی، شاید پررنگ‌ترین تصاویر است که اهالی رسانه و سینما خارج از آثار سینمایی‌اش از او به یاد دارند. در تصویر اخیر ویدیویی او اما فرید دایره‌ای وسیع‌تر از علاقه‌مندان جدی سینما پرنگ است؛ تویق اکران «لامینور» و ویدیوی اعتراضی مهرجویی که با فریاد از یک توهم می‌گوید و چند روز بعد با تعدید پروانه نمایش فیلمش در ویدیویی تازه با لحنی آرام و ادبیاتی قرین به عدزخواهی، از سوءتفاهم شکل گرفته بر مبنای اطلاعات غلط حرف می‌زند: «این یک سوءتفاهمی بود که خوشبختانه برطرف شد و به من اشتباهی اطلاعات نادرست دادند و کمی غصه‌دار شدم.» آخرین ویدیوی وایرال شده

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، شخصاً در پیامی بر پیگیری ابعاد قتل مهرجویی توسط وزارت ارشاد تأکید کرده است

پیگیری ابعاد قتل مهرجویی توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
جنایت زیاددشت مشکشین آباد، بخشی از خاطرات مباحثات‌آمیز سینمای ایران را به مسلخ برده و پس از بهت و حیرتی عمیق، اولین واکنش سینمادوستان به تراژدی مرگ داریوش مهرجویی و همسرش وحیده محمدی‌فر، درخواست برای روشن شدن ابعاد این فاجعه است. شورای عالی تهیه‌کنندگان سینما و کانون کارگردانان سینمای ایران در بیانیه‌ای مشترک از پلیس امنیت درخواست می‌کند که هر چه زودتر

ابعاد این فاجعه بزرگ روشن شود. پیش از انتشار این بیانیه اما وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، شخصاً در پیامی بر پیگیری ابعاد قتل مهرجویی توسط وزارت ارشاد تأکید کرده است.

محمد مهدی اسماعیلی در پیام تسلیت فقدان مهرجویی آورده است: «بی‌تردید مهرجویی از بزرگان جریان‌ساز سینمای ایران بود که در طول دهه فعالیت، آثار ماندگاری را تولید کرد. این حادثه تلخ و دردناک تا روشن شدن ابعاد آن توسط نهادهای ذریبط پیگیری می‌شود و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی آن را با جدیت مطالبه و دنبال خواهد کرد.» در ادامه رئیس روابط عمومی و شورای اطلاع‌رسانی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از برگزاری جلسه فوق‌العاده وزیر فرهنگ برای پیگیری ماجرای قتل داریوش مهرجویی خبر می‌دهد. به گفته مهدی سموعی این جلسه روز یکشنبه ۲۳ مهرماه در محل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار شده است. محمد خراعی رئیس سازمان سینمایی هم در پیام تسلیتی از جایگاه والای مهرجویی بود که از همه ظرفیت‌های خود برای پیگیری این واقعه و شناسایی و مجازات عامل یا عوامل این جنایت ناخوشودنی استفاده خواهد کرد و تا حصول نتیجه و روشن شدن همه ابعاد ماجرا ذر‌های دریغ نخواهد کرد.

*خدایا به معجزه

برای نسل ما، کودکان دهه شصت، داریوش مهرجویی روشنفکر روشنفکر است که تنها برای مخاطبی خاص یا جشنواره‌ها فیلم نمی‌سازد. در دهه هفتاد او موفق‌ترین فیلمساز ایرانی است که بخشی از کارنامه‌اش در سال‌های پیش از پیروزی انقلاب شکل گرفته؛ با این همه فرصت فیلمسازی را به دست می‌آورد و بهترین‌های کارنامه‌اش را در این دوره کلید می‌زند. «جازه‌نشین‌ها» یک کمدی سرخوش و هنوز تماشایی است که اشاره‌های سیاسی و کنایه‌هایش، گل‌درشت و شعاری از کار درنیامده. فیلمی که تصویری تازه از کارگردان «گاو»، «پستیچی» و «آقای هالوو» برای دوستداران سینما می‌سازد.

با «هامون» سرنوشت روشنفکر ایرانی، روشنفکر درک نشده و تنها را روایت و «سارا»، «پری» و «لیلا» به زنان ایرانی ادای دین می‌کند. فیلم‌های مهرجویی در این دوره، هم نظر مثبت منتقدان را جلب می‌کند هم مخاطب گسترده دارد. او کارگردان شناخته شده و محبوب جامعه ایرانی است. به‌ویژه طبقه تحصیلکرده و دانشجویان.

در دهه ۸۰ و ۹۰، فیلم‌های مهرجویی آهسته‌آهسته ضعیف می‌شوند اما «میهمان مامان» سرشار از زندگی است، بازیگوشانه و شوخ‌طبعانه روحیه ایرانی را به تصویر می‌کشد و خوب و بدش را نقد می‌کند. «سنستوری» گرفتار ممیزی می‌شود، اما به یکی از دوست‌داشتنی‌ترین فیلم‌های کارنامه او تبدیل شده و در جامعه به حیاتش ادامه می‌دهد. بیش از ۱۰۰میلودرام، ۱۳ فانتزی، ۳ فیلم دفاع مقدسی، ۳ فیلم معمایی، ۶ فیلم رازآلود، ۲ فیلم علمی-تخیلی، یک درام جنگی، یک فیلم نوآز و ۱۹ فیلم درام در جشنواره داریم. امسال سعی کردیم بخش عکس را هم یک بخش جنبی اما مهم بدانیم که در این بخش استقبال خوبی نیز شده است. ۶۹۱ تک عکس و ۴۸ مجموعه عکس به ما ارسال شد که از بین این تعداد ۳۲ اثر شامل ۳۱ تک‌عکس و یک مجموعه عکس انتخاب شدند.

دبیر این رویداد مطرح کرد: امسال بخش‌های جنبی مفصلی داریم. یک بخش استعداد نو مخصوص فیلم‌اولی‌ها هم داریم. یک بخش دیگر کتاب و سینماست. بخش جنبی بعدی «ایران جوان» نام دارد که ۹ اثر به این بخش راه پیدا کرده که موضوع آن «درباره جمعیت و فرزندآوری است. بخش ویژه بر بال خاطرات را هم داریم که مروری بر برگزیدگان چهار دوره جشنواره می‌شود. یک بخش جنبی شاخه زیتون با محوریت فلسطین و به جهت پاسداشت مقاومت مردم فلسطین نیز خواهیم داشت که به دلیل مسائل اخیر سعی کردیم این باکس ویژه را داشته باشیم. بزرگداشت امسال هم مربوط به داریوش یاری است که از زحمتکشان عرصه فیلم کوتاه هستند. در بخش مرور آثار سعی کردیم فیلمسازان و عوامل فنی را که در استان‌ها ساکن هستند مدنظر قرار دهیم، مثلاً به فیلم‌های آقای وحید بیوته، فیلمبردار سینما توجه می‌کنیم. همچنین در بخش نکوداشت، یادی از مرثی پورصمدی خواهیم داشت که با انجمن و فیلم کوتاه همکاری خوبی داشتند، روح ایشان شاد باشد. مهدی امامی از فیلمسازان انجمن و مستندساز، امسال در بازگشت از اربعین در سانحه رانندگی درگذشتند و یادی از ایشان هم می‌شود. وی درباره اینکه گفته شده بود آثاری درباره حوادث سال گذشته پذیرش می‌شوند، تصریح کرد: امسال فیلم‌های ایت‌جنبی داریم و خواهید دید. من سعی کردم به وعده‌هایم پایبند باشم؛ ساخت فیلم سیاسی تابو نیست و می‌خواستیم روی این موضوع ثابت‌قدم باشیم. وی درباره اینکه کدام آثار مرتبط با حوادث سال گذشته هستند و اینکه چند اثر در این حوزه به جشنواره رسید، بیان کرد: من همه فیلم‌ها را ندیدم، حدود ۲۵۰ فیلم مشاهده کردم که از بین آنها چهار، پنج فیلم مرتبط با حوادث سال گذشته بود؛ از موضوع شاهچراغ گرفته تا تم اعتراضی.

دبیر این رویداد در پاسخ به این سؤال که آیا فیلمسازی بوده که به دلیل موضوعش در سال گذشته، امسال فیلمش پذیرفته نشود، گفت: واقعاً این دید را نداشتیم. این نگاه نه در این جشنواره و نه دیگر جشنواره‌ها وجود ندارد. بروید ببینید جواز سال گذشته به چه کسانی رسید و فیلمسازان‌شان چه موضعی داشتند. البته همچنان معتقدم بخشی از واکنش‌های فیلمسازان محصل فشارها بود. کسانی بودند که سال گذشته فیلم داشتند و جشنواره را تحریم کردند، همان‌ها امسال هم فیلم داشتند اما برای ما نفرستادند و این یک تصمیم شخصی است. بازهم تأکید می‌کنم هیچ‌کس به این علت حذف نشده است چون فیلم‌ها دیده شده‌اند و عمدتاً فیلم‌ها خودشان موضوع گفت‌وگو بودند.

فرهنگی

گزارش

آدرپندار از حضور فیلم‌های متنوع در چهارمین جشنواره فیلم کوتاه تهران خبر داد

از بلوای سال گذشته تا شاهچراغ

دومین نشست خبری مهدی آدرپندار، دبیر چهارمین جشنواره فیلم کوتاه تهران و مدیر انجمن سینمای جوانان ایران روز گذشته ۲۳ مهرماه در پردیس ملت برگزار شد. آدرپندار در ابتدای نشست گفت: جشنواره فیلم کوتاه تهران یکی از سخت‌ترین ورودی‌ها را نسبت به جشنواره‌های دیگر جهان دارد. شعار جشنواره این است که آیینه تمام‌نمای ایران باشد و همه سعی ما بر این بود که بتوانیم از تمام ایران آثاری با حفظ کیفیت بپذیریم. قرار نیست جشنواره با آنکه نام تهران را روی خود دارد فقط میزبان فیلمسازان تهرانی باشد به همین دلیل تعداد آثار پذیرش شده از فیلمسازان آستانی بیش از فیلمسازان تهرانی است. معادل ۵۵ درصد آثار پذیرش شده از شهرستان‌ها هستند. آدرپندار با اشاره به تنوع ژانرها در جشنواره گفت : در سال‌های گذشته با درام‌های اجتماعی زیادی روبه‌رو بودیم و تعداد فیلم‌های مرتبط با ژانر حدود ۷۰۸-۷ فیلم بود اما امسال تعداد ژانرها قابل توجه است. ۸ اثر کمدی، ۱۰ ملودرام، ۱۳ فانتزی، ۳ فیلم دفاع مقدسی، ۳ فیلم معمایی، ۶ فیلم رازآلود، ۲ فیلم علمی-تخیلی، یک درام جنگی، یک فیلم نوآز و ۱۹ فیلم درام در جشنواره داریم. امسال سعی کردیم بخش عکس را هم یک بخش جنبی اما مهم بدانیم که در این بخش استقبال خوبی نیز شده است. ۶۹۱ تک عکس و ۴۸ مجموعه عکس به ما ارسال شد که از بین این تعداد ۳۲ اثر شامل ۳۱ تک‌عکس و یک مجموعه عکس انتخاب شدند.

دبیر این رویداد مطرح کرد: امسال بخش‌های جنبی مفصلی داریم. یک بخش استعداد نو مخصوص فیلم‌اولی‌ها هم داریم. یک بخش دیگر کتاب و سینماست. بخش جنبی بعدی «ایران جوان» نام دارد که ۹ اثر به این بخش راه پیدا کرده که موضوع آن «درباره جمعیت و فرزندآوری است. بخش ویژه بر بال خاطرات را هم داریم که مروری بر برگزیدگان چهار دوره جشنواره می‌شود. یک بخش جنبی شاخه زیتون با محوریت فلسطین و به جهت پاسداشت مقاومت مردم فلسطین نیز خواهیم داشت که به دلیل مسائل اخیر سعی کردیم این باکس ویژه را داشته باشیم. بزرگداشت امسال هم مربوط به داریوش یاری است که از زحمتکشان عرصه فیلم کوتاه هستند. در بخش مرور آثار سعی کردیم فیلمسازان و عوامل فنی را که در استان‌ها ساکن هستند مدنظر قرار دهیم، مثلاً به فیلم‌های آقای وحید بیوته، فیلمبردار سینما توجه می‌کنیم. همچنین در بخش نکوداشت، یادی از مرثی پورصمدی خواهیم داشت که با انجمن و فیلم کوتاه همکاری خوبی داشتند، روح ایشان شاد باشد. مهدی امامی از فیلمسازان انجمن و مستندساز، امسال در بازگشت از اربعین در سانحه رانندگی درگذشتند و یادی از ایشان هم می‌شود. وی درباره اینکه گفته شده بود آثاری درباره حوادث سال گذشته پذیرش می‌شوند، تصریح کرد: امسال فیلم‌های ایت‌جنبی داریم و خواهید دید. من سعی کردم به وعده‌هایم پایبند باشم؛ ساخت فیلم سیاسی تابو نیست و می‌خواستیم روی این موضوع ثابت‌قدم باشیم. وی درباره اینکه کدام آثار مرتبط با حوادث سال گذشته هستند و اینکه چند اثر در این حوزه به جشنواره رسید، بیان کرد: من همه فیلم‌ها را ندیدم، حدود ۲۵۰ فیلم مشاهده کردم که از بین آنها چهار، پنج فیلم مرتبط با حوادث سال گذشته بود؛ از موضوع شاهچراغ گرفته تا تم اعتراضی.

دبیر این رویداد در پاسخ به این سؤال که آیا فیلمسازی بوده که به دلیل موضوعش در سال گذشته، امسال فیلمش پذیرفته نشود، گفت: واقعاً این دید را نداشتیم. این نگاه نه در این جشنواره و نه دیگر جشنواره‌ها وجود ندارد. بروید ببینید جواز سال گذشته به چه کسانی رسید و فیلمسازان‌شان چه موضعی داشتند. البته همچنان معتقدم بخشی از واکنش‌های فیلمسازان محصل فشارها بود. کسانی بودند که سال گذشته فیلم داشتند و جشنواره را تحریم کردند، همان‌ها امسال هم فیلم داشتند اما برای ما نفرستادند و این یک تصمیم شخصی است. بازهم تأکید می‌کنم هیچ‌کس به این علت حذف نشده است چون فیلم‌ها دیده شده‌اند و عمدتاً فیلم‌ها خودشان موضوع گفت‌وگو بودند.

اتحادیه ناشران عرب پس از لغو مراسم تجلیل از نویسنده فلسطینی «ادنیاشیلی»، نویسنده رمان «یک جزئیات ساده» از سوی نمایشگاه فرانکفورت، با ابراز تأسف از موضع این نمایشگاه در قبال مسأله فلسطین، تصمیم‌به لغو حضور در نمایشگاه فرانکفورت، با ابراز تأسف از موضع این نمایشگاه در قبال مسأله فلسطین، تصمیم‌به لغو حضور در نمایشگاه فرانکفورت گرفته

است

گذشته به تصمیم نمایشگاه کتاب فرانکفورت اعتراض کردیم و پاسخ کتبی مسئولان این نمایشگاه این بود که «از فعالیت و اعتراضات مردم عرب و فلسطین تحریم می‌شود». این اتحادیه در بیانیه‌ای موضعگیری سیاسی در این کار داشتند و اعلام کردند که امنیت غرفه را نیز نمی‌توانیم تضمین کنیم؛ به هر حال رفتار غیرمترعارف و غیرحرفه‌ای آنها زمینه تجدید نظر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای شرکت در نمایشگاه را موجب شد.»

ناشران سوری هم نمایشگاه کتاب فرانکفورت را تحریم کردند

با این حال موضعگیری‌های سیاسی بریاکنندگان نمایشگاه کتاب فرانکفورت در حمایت از استکبار و همچنین اقدامات مداخله‌جویانه کردن داخلی کشورمان گویا تمامی ندارد؛ طی روزهای اخیر نیز در شرایطی که جهانیان از گشتار مردم فلسطین به دست رژیم غاصب اسرائیل بهت زده‌اند، مدیریت این نمایشگاه دیگر دست از قنایه‌به‌اینکه فرهنگ برای آنان در اولویت است برداشته و درباره آن می‌مسأله نیز مواضع سیاسی خود را علنی اعلام کرده است.

در پی این موضعگیری اتحادیه ناشران سوریه حضور در نمایشگاه

و سوهای سیاسی به صلاح حوزه فرهنگی نیست.» در نهایت هم

مستولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در مواجهه با این بدعهدی خبر انصراف ایران را از حضور در نمایشگاه کتاب فرانکفورت سال ۲۰۲۲ اعلام کردند.

در پی این تصمیم‌گیری‌ها، اواسط مرداد ماه سال جاری متولیان

برش

فرهنگی کشورمان خبر از انصراف مجدد ایران برای شرکت در این نمایشگاه بین‌المللی کتاب دادند؛ یاسر احمدوند، معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در بیانیه‌ای این انصراف با اشاره به بدعهدی سال گذشته مجریان برپایی این نمایشگاه در جریان غرقه آبران گفت: «سال گذشته به تصمیم‌گیری‌های مشترک دولتی‌ان اسرائیل که در حمایت از اسررائیل به نوار غزه را کودکان فلسطینی تشکیل می‌دهند! در همین رابطه پرستور علی عسکرنجاد، نویسنده و منتقد دست به انتشار گزارشی تحلیلی در فضای مجازی زد، در بخشی از نوشته‌اش آمده: «شرکت انیمیشن‌سازی والت دیزنی دو میلیون دلار را به حمایت از اسرائیل اختصاص داد. این خبر را در سایت رسمی والت دیزنی می‌بینید، جایی که از تلاش همه اعضای شرکت برای جمع‌آوری کمک‌های بیشتر به این دولت جعلی گفته‌اند. چرا؟ به چه بهانه‌ای؟» حملات تروریستی حماس و خطر ناامنی برای کودکان اسرائیل «آن‌طور که پرستور علی عسگرنجاد هم نوشته حمایت کیمیائی دیزنی از رژیم صهیونیستی در شرایطی است که بزرگ‌ترین شرکت انیمیشن‌سازی جهان صد سال است ادعا می‌کند سفیر صلح کودکان است! آن هم در شرایطی که دو میلیون دلار در جیب کودک‌کش‌ترین رژیم عالم ریخت تا بچه‌های فلسطینی بیشتری قربانی شوند!